

BENDROVIŲ TEISĖ

Europos bendrovių teisė yra iš dalies kodifikuota Direktyva (ES) 2017/1132, o valstybės narės toliau taiko atskirus bendrovių teisės aktus, juos retkarčiais iš dalies pakeisdamos, kad jie atitiktų ES direktyvas ir reglamentus. Siekiant gerinti verslo aplinką ES, šiuo metu dedamos pastangos sukurti šiuolaikišką ir veiksmingą bendrovių teisės bei įmonių valdymo sistemą Europos įmonėms, investuotojams ir darbuotojams.

TEISINIS PAGRINDAS

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 49 straipsnis, 50 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies g punktas bei 54 straipsnio antra pastraipa.

TIKSLAI

Sukūrus veiksmingą įmonių valdymo sistemą, būtų kuriama pozityvi ES masto verslo aplinka vidaus rinkoje. Derinant bendrovių teisės nuostatas siekiama remti įsisteigimo laisvės užtikrinimą (SESV IV antraštinės dalies 2 skyrius) ir įgyvendinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 16 straipsnyje nustatytą pagrindinę teisę į laisvę užsiimti verslu, laikantis Chartijos 17 straipsnio (teisė į nuosavybę) ([4.1.2](#)).

Remiantis SESV 49 straipsnio antra pastraipa užtikrinama teisė imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos ir ja verstis bei steigti ir valdyti įmones, o būtent – bendroves arba firmas ([2.1.4](#)).

Šios srities ES taisyklėmis siekiama sudaryti įmonėms galimybes steigti bet kurioje ES valstybėje naudojantis asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimo laisve ([2.1.3](#)), pasirūpinti akcininkų ir kitų šalių, turinčių konkrečių interesų bendrovėse, apsauga, užtikrinti didesnę įmonių konkurencingumą bei skatinti tarpvalstybinį įmonių bendradarbiavimą ([2.1.5](#)).

Vidaus rinka implikuoja Europos masto bendrovių kūrimą. Šiuo metu ES yra apie 24 mln. bendrovių; apie 80 proc. jų yra akcinės bendrovės. Net jeigu apie 98–99 proc. akcinių bendrovių yra mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ), taikant suderintą teisinę sistemą bendrovėms turi būti sudaromos galimybės vykdyti veiklą visoje ES.

LAIMĖJIMAI

A. Būtiniausi bendrieji įsipareigojimai

Nors kodifikuotos Europos bendrovių teisės, kaip tokios, nėra, suderinus nacionalines nuostatas dėl bendrovių teisės buvo sukurti tam tikri būtiniausi standartai. Šis suderinimas apima tokias sritis, kaip akcininkų interesų ir teisių apsauga, akcinių bendrovių perėmimo pasiūlymų taisyklės, filialų informacijos atskleidimas, bendrovių jungimas ir skaidymas, vienanarėms privačioms ribotos atsakomybės bendrovėms taikomos būtiniausios taisyklės, finansinė atskaitomybė ir apskaita, lengvesnis ir greitesnis informacijos apie bendroves gavimas bei tam tikri bendrovėms taikomi informacijos atskleidimo reikalavimai. Nežiūrint į tai, 2019 m. Bendrovių teisės

dokumentų rinkiniu supaprastinta nemažai taisyklių, kurios buvo taikomos pagal kelias ES priemonės.

1. Bendrovių įkūrimo, kapitalo ir informacijos atskleidimo reikalavimai

1968 m. priimtą ir daugybę kartų taisyta Pirmąją Tarybos direktyvą (Direktyvą 68/151/EEB) galiausiai pakeitė [Europos Parlamento ir Tarybos direktyva \(ES\) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų](#). Ja, be kita ko, siekta sudaryti sąlygas visuomenei lengviau ir greičiau gauti informaciją apie bendroves ir sandorius, įskaitant bendrovės priimtų įsipareigojimų galiojimą ir bendrovės pripažinimą negaliojančia. Ji taikoma visoms akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms. Antroji Tarybos direktyva (1976 m. Direktyva 77/91/EEB), kurią irgi pakeitė [Direktyva \(ES\) 2017/1132/ES](#)^[1], buvo susijusi tik su akcinėmis bendrovėmis. Tokioms bendrovėms įsteigti būtina minimali pasirašytojo kapitalo suma (šiuo metu 25 000 EUR), kaip garantija kreditoriams, ir narių ribotos atsakomybės ekvivalentas. Taip pat nustatytos kapitalo palaikymo ir keitimo taisyklės bei minimalus akcinių bendrovių steigimo sutarčių turinio reikalavimas. [Dvyliktojoje bendrovių teisės direktyvoje \(2009 m. rugsėjo 16 d. Direktyva 2009/102/EB\)](#) nustatytos taisyklės, taikomos vienanarėms privačioms ribotos atsakomybės bendrovėms, kurių visos akcijos priklauso vienam akcininkui.

2. Bendrovių veikla daugiau nei vienoje šalyje

Direktyva (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų nustatyti informacijos atskleidimo reikalavimai, taikomi bendrovių užsienio filialams. Ji apėmė ES bendroves, įsteigusias filialus kitoje ES valstybėje, arba ne ES šalių bendroves, įsteigusias filialus ES. 2023 m. kovo 29 d. Komisija priėmė [pasiūlymą](#) dėl direktyvos, kuria siekiama toliau plėsti ir tobulinti skaitmeninių priemonių ir procesų naudojimą bendrovių teisės srityje. Ja siekiama didinti skaidrumą ir pasitikėjimą verslo aplinka bendrojoje rinkoje.

2014 m. liepos 8 d. [Tarybos direktyva 2014/86/ES](#) dėl bendrosios mokesčių sistemos, taikomos įvairių valstybių narių patronuojančioms ir dukterinėms bendrovėms, nustatytos įvairių valstybių narių bendrovių grupėms taikomos konkurencijos požiūriu neutralios mokesčių taisyklės. Taip pat nustatyta, kad dividendams, kuriuos vienoje valstybėje narėje veikianti dukterinė bendrovė sumoka kitoje valstybėje narėje veikiančiai patronuojančiajai bendrovei, netaikomas dvigubas apmokestinimas (taip pat žr. [2008 m. vasario 12 d. Tarybos direktyvą 2008/7/EB](#) dėl netiesioginių mokesčių, taikomų kapitalo pritraukimui).

[Direktyva 2004/25/EB dėl įmonių perėmimo pasiūlymų](#) siekta nustatyti būtiniausias bendrovių, kurių veikla reglamentuojama valstybių narių įstatymais, perėmimo gaires. Joje apibrėžti minimalūs perėmimo pasiūlymų ar kontrolės pasikeitimo standartai ir ja siekiama apsaugoti smulkiuosius akcininkus, darbuotojus bei kitas suinteresuotąsias šalis. Kad ribotos atsakomybės bendrovės galėtų naudotis įsisteigimo laisve bendrojoje rinkoje, [Direktyva \(ES\) 2017/1132](#) reglamentuojama centrinių, komercinių ir bendrovių registrų (verslo registrų) tarpusavio sąveika ir suderinamos apsaugos priemonės, kurių reikalaujama visoje ES, kad būtų apsaugoti bendrovių akcininkų ir trečiųjų šalių interesai skaidymo arba jungimosi vienoje šalyje atveju, taip pat

[1]Iš dalies pakeista 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1151 dėl skaitmeninių priemonių ir procesų, naudojamų taikant bendrovių teisės aktus (OL L 186, 2019 7 11, p. 80).

ribotos atsakomybės bendrovės ir akcinės bendrovės jungimasis, peržengiantis vienos valstybės ribas.

Be to, [Komisijos įgyvendinimo reglamente \(ES\) 2021/1042](#) nustatytos techninės specifikacijos ir procedūros, būtinos įmonių registru sąveikos sistemoms.

3. Bendrovių restruktūrizavimas (bendrovių jungimas ir skaidymas, buveinės perkėlimas)

Akcinės bendrovės registruotos buveinės perkėlimas iš vienos valstybės narės į kitą ir tokių bendrovių jungimas ar skaidymas yra neatskiriamas SESV 49 ir 54 straipsniais užtikrinamos įsisteigimo laisvės aspektas (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo [sprendimas byloje Cartesio](#)^[2]). Tačiau įsisteigimo laisvės principas neužtikrina, kad bendrovė, kuri persikelia iš buveinės valstybės narės į kitą valstybę narę, galės išsaugoti savo statusą kaip bendrovė, kuriai taikoma įsisteigimo valstybės narės teisė.

Restruktūrizuojant (jungiant ir skaidant) bendroves, akcininkai ir trečiosios šalys naudojami vienodomis garantijomis. Taisyklės, taikomos jungiant ribotos atsakomybės bendroves ir akcines bendroves bei jas skaidant, buvo neseniai pakeistos Direktyva (ES) 2017/1132, kuria užtikrinama ir akcininkų, kreditorių bei darbuotojų apsauga.

Galimybė vykdyti veiklą užsienyje yra svarbi bendrovės gyvavimo dalis. Tai gali apimti tarpvalstybinį susijungimą, skaidymą arba pertvarkymą, kuris gali suteikti galimybę išgyventi bei plėstis, pvz., pasinaudojant naujomis verslo galimybėmis kitose valstybėse narėse arba prisitaikant prie kintančių rinkos sąlygų. Kalbant apie tarpvalstybinį pertvarkymą, jungimą ir skaidymą, 2019 m. lapkričio mėn. Parlamentą ir Tarybą priėmė [Direktyva \(ES\) 2019/2121](#). Šia direktyva siekiama šalinti nepagrįstas ES bendrovių įsisteigimo laisvės kliūtis bendrojoje rinkoje, skatinant tarpvalstybinį pertvarkymą, susijungimą ir skaidymą, be to, remiantis ja nustatomos išsamios šių operacijų procedūros ir papildomos ES valstybėse įsisteigusiu akcinių bendrovių tarpvalstybinių susijungimų taisyklės. Direktyvoje taip pat apibrėžiamos panašios taisyklės, susijusios su darbuotojų dalyvavimo teisėmis, ir siekiama užtikrinti, kad darbuotojai būtų deramai informuojami apie tikėtiną jų poveikį bei su jais būtų konsultuojamasi šiuo klausimu. Užtikrinama didesnė smulkiųjų ir balsavimo teisės neturinčių akcininkų teisių apsauga, be to, susijusių bendrovių kreditoriams suteikiamos aiškesnės ir patikimesnės apsaugos priemonės.

Klausimas dėl registruotų buveinių perkėlimo į kitą valstybę dar neišspręstas. Teisingumo Teismas, atsakydamas į klausimą, dėl kurio buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą byloje [C-106/16 \(Polbud\)](#), dar išsamiau patikslino įsisteigimo laisvės sampratą, pažymėdamas, kad ji taikytina ir perkeltiant bendrovės, įkurtos pagal vienos valstybės narės teisę, registruotą buveinę į kitos valstybės narės teritoriją, siekiant ją pertvarkyti.

4. Bendrovių finansinės padėties garantijos

Siekiant užtikrinti, kad visose valstybėse narėse būtų pateikiama tokia pat apskaitos dokumentų informacija, direktyvos [2006/43/EB](#) ir [2013/34/ES](#), kuriose reikalaujama, kad bendrovių ataskaitose (metinėse ir konsoliduotose ataskaitose bei tvirtinant asmenis, atsakingus už teisės aktais nustatytą auditą) būtų atskleidžiamas tikras ir teisingas vaizdas apie bendrovės turtą, įsipareigojimus, finansinę padėtį ir

[2]Byla C-210/06, ECLI:EU:C:2008:723, 111–113 punktai.

pelną arba nuostolius. Direktyva 2006/43/EB siekiama gerinti bendrovių finansinių ataskaitų patikimumą, nustatant būtiniausius reikalavimus, susijusius su metinių ir konsoliduotųjų ataskaitų teisės aktais nustatytu auditu. Direktyva 2013/34/ES supaprastinami labai mažų įmonių finansinės atskaitomybės reikalavimai, siekiant pagerinti jų konkurencingumą ir išlaisvinti jų augimo potencialą, bei nustatyta prievolė ES biržinėms bendrovėms į savo metinę ataskaitą įtraukti valdymo ataskaitą. [Reglamentu \(EB\) Nr. 1606/2002](#) dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo suderinama biržinių bendrovių teikiama finansinė informacija, siekiant užtikrinti investuotojų apsaugą. [2015 m. gegužės 20 d. Reglamentas \(ES\) 2015/848 dėl nemokumo bylų](#) (grindžiamas SESV 81 straipsniu dėl bendradarbiavimo civilinėse bylose) padeda išspręsti konfliktus dėl jurisdikcijos ir įstatymų, be to, juo užtikrinamas teismo sprendimų pripažinimas visoje ES. Juo nėra suderinami valstybių narių materialinės teisės aktai dėl nemokumo, o tiesiog nustatomos bendros taisyklės dėl teismų, kompetentingų inicijuoti nemokumo bylas, dėl taikytinos teisės ir dėl teismų sprendimų pripažinimo. Pagrindinis tikslas – išvengti turto ar teismo proceso perkėlimo iš vienos valstybės narės į kitą. [Direktyva \(ES\) 2019/1023](#) siekiama suteikti „antrą galimybę verslininkams“. Pagal šią direktyvą sprendžiami daugybės investuotojų keliami klausimai dėl ilgai trunkančių arba sudėtingų nemokumo procedūrų užsienyje, kurias jie laiko pagrindine priežastimi neinvestuoti už savo šalies ribų.

5. Naudojimas akcininkų teisėmis tarpvalstybiniu lygmeniu

[Direktyva 2007/36/EB](#) (iš dalies pakeista Direktyvomis [2014/59/ES](#) ir [\(ES\) 2017/828](#)) dėl naudojimosi tam tikromis akcininkų teisėmis bendrovėse, kurių akcijos įtrauktos į prekybą reguliuojamoje rinkoje, panaikinamos pagrindinės kliūtys, susijusios su tarpvalstybiniu balsavimu biržinėse bendrovėse, turinčių registruotą buveinę kurioje nors valstybėje narėje, nustatant konkrečius tam tikrų akcininkų teisių visuotiniame susirinkime reikalavimus. Joje taip pat apibrėžiamos tam tikros biržinių bendrovių akcininkų teisės, įskaitant galimybę laiku gauti reikiamą informaciją apie visuotinius susirinkimus ir paprastesnį balsavimą pagal įgaliojimą. Vadovaujantis [Direktyva \(ES\) 2017/828](#) skatinamas akcininkų dalyvavimas ir nustatomi reikalavimai, susiję su akcininkų identifikavimu, informacijos perdavimu, lengvesniu naudojimu akcininkų teisėmis, institucinių investuotojų, turto valdytojų ir įgaliotųjų konsultantų veiklos, direktorių atlyginimų bei susijusių šalių sandorių skaidrumu.

6. Bendrovių ataskaitų teikimas

ES nustato taisykles dėl finansinės informacijos, kurią turi atskleisti bendrovės, ir audito, kad būtų pagerintas finansinių ataskaitų vientisumas.

a. Finansinių ataskaitų teikimas

Visos ribotos atsakomybės bendrovės turi parengti finansines ataskaitas, kad galėtų stebėti savo verslo būklę ir pateikti tikrą ir teisingą savo finansinės būklės vaizdą. [Direktyvoje 2013/34/ES](#) (Apskaitos direktyvoje) ES nustatė taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti nuoseklią ir palyginamą finansinę atskaitomybę visoje ES.

b. Bendrovės tvarumo ataskaitų teikimas

Pagal ES taisykles taip pat reikalaujama, kad tam tikros bendrovės kasmet teiktų ataskaitas apie socialinį poveikį ir riziką, susijusią su jų veikla. Tai

padeda investuotojams, pilietinės visuomenės organizacijoms, vartotojams, politikos formuotojams ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams įvertinti didelių bendrovių nefinansinius rezultatus ir skatina bendrovės plėtoti atsakingą požiūrį į verslą.

[Direktyvoje 2014/95/ES](#) (Nefinansinės informacijos atskleidimo direktyvoje) nustatytos taisyklės dėl tam tikrų didelių bendrovių nefinansinės ir įvairovės informacijos atskleidimo. Šios taisyklės apima tokias sritis kaip aplinkos klausimai, socialiniai klausimai ir elgesys su darbuotojais, pagarba žmogaus teisėms, kova su korupcija ir kyšininkavimu, įvairovė bendrovių valdybose (pvz., amžius, lytis, išsilavinimas ir profesinė patirtis). Direktyva taikoma didelėms viešojo intereso bendrovėms, kuriose dirba daugiau kaip 500 darbuotojų.

2023 m. sausio 5 d. įsigaliojo [Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyva \(Direktyva \(ES\) 2022/2464\)](#). Šia direktyva atnaujintos taisyklės, susijusios su socialine ir aplinkosaugos informacija, kurią įmonės privalo teikti. Daugiau didelių įmonių ir biržinių MVĮ turės teikti ataskaitas apie tvarumą.

Naujosiomis taisyklėmis bus užtikrinta prieiga prie informacijos, būtinos investicijų rizikai, kylančiai dėl klimato kaitos ir kitų tvarumo problemų, įvertinti, sukuriant skaidrumo apie įmonių poveikį žmonėms ir aplinkai kultūrai. Vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu įmonių ataskaitų teikimo išlaidos bus sumažintos suderinant teiktiną informaciją.

B. ES juridiniai asmenys

Nuostatos dėl Europos juridinių asmenų taikomos visoje ES. Jos taikomos greta nacionalinių nuostatų.

1. Europos bendrovė (SE)

Po ilgo sąstingio (derybos jo laikotarpiu truko 30 metų) Taryba priėmė du teisės aktus, būtinus Europos bendrovei sukurti, t. y. [Reglamentą \(EB\) Nr. 2157/2001](#) dėl Europos bendrovės statuto ir Direktyvą 2001/86/EB, papildančią Europos bendrovės įstatus dėl darbuotojų dalyvavimo priimanant sprendimus. Taip bendrovė ES teritorijoje gali būti sukurta kaip akcinė bendrovė, lotyniškai vadinama Societas Europaea (SE). Mažiausiai dviejų valstybių narių įmonės, pageidaujančios įsisteigti kaip SE, gali pasirinkti keletą variantų: sujungti bendroves, įsteigti patronuojančiąją bendrovę, sukurti patronuojamąją bendrovę ar bendrovę pertvarkyti į SE. SE turi būti įsteigiama kaip akcinė bendrovė. Siekiant užtikrinti, kad tokios bendrovės būtų deramo dydžio, nustatyta ne mažesnė kaip 120 000 EUR kapitalo suma.

Direktyvos 2001/86/EB tikslas – užtikrinti, kad įsteigus SE nedingtų arba nebūtų apribota darbuotojų dalyvavimo praktika, taikoma bendrovėse, dalyvaujančiose įsteigiant konkrečią SE.

2. Europos kooperatinė bendrovė (SCE)

Reglamentu (EB) Nr. 1435/2003 dėl Europos kooperatinės bendrovės (SCE) statuto apibrėžiamas tikras bendras SCE teisinis statusas. Taip skirtingose valstybėse narėse gyvenantiems asmenims arba pagal skirtingų valstybių narių įstatymus įsisteigusiems juridiniams asmenims suteikiama galimybė įsteigti kooperatyvą. Turėdamos ne mažesnę kaip 30 000 EUR kapitalą, šios naujos SCE veiklą visoje bendrojoje rinkoje gali vykdyti vieningo teisinio subjektiškumo, taisyklių ir struktūros pagrindu.

Taikant Direktyvą 2003/72/EB šis statusas papildomas darbuotojų dalyvavimo SCE veikloje aspektu, siekiant užtikrinti, kad įsteigus SCE nedingtų arba nebūtų apribota darbuotojų dalyvavimo praktika, taikoma bendrovėse, dalyvaujančiose įsteigiant konkrečią SCE.

3. Europos ekonominių interesų grupė (EEIG)

Tarybos [reglamentu \(EEB\) Nr. 2137/85](#) nustatomas Europos ekonominių interesų grupių (EEIG) statusas. Teisumą turinčios EEIG sudaro galimybę vienos valstybės narės bendrovei bendradarbiauti bendroje įmonėje (pvz., skatinti ar plėtoti savo narių ekonominę veiklą nesipelnant pačiai) su kitos valstybės narės bendrovėmis ar fiziniais asmenimis, pelną pasidalijant jos nariams. EEIG negali siekti bet kokių viešųjų investicijų.

4. Europos privačioji bendrovė (SPE)

2008 m. Komisijos pasiūlymu dėl ribotos atsakomybės Europos privačiosios bendrovės (Societas Privata Europaea) statuto siekiama sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ vykdyti verslą vidaus rinkoje, gerinti jų rinkos rezultatus ir didinti jų konkurencingumą palengvinant jų steigimą ir veiklą. Šiuo pasiūlymu nebuvo siekiama reguliuoti klausimus, susijusius su darbo ir mokesčių teise, apskaita ar SPE nemokumu. Vis dėlto 2014 m. jis turėjo būti atsiimtas, nes Europos Parlamentas išreiškė susirūpinimą dėl darbuotojų teisių dalyvauti priimant sprendimus užtikrinimo.

5. Vienanarė privati ribotos atsakomybės bendrovė (SUP)

2014 m. Komisijos pasiūlymu dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl vienanarių privačių ribotos atsakomybės bendrovių (Societas Unius Personae) siekiama palengvinti tarpvalstybinį tokių vieną akcininką turinčių bendrovių steigimą ES. Kadangi Parlamento Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas išreiškė didelį susirūpinimą dėl profesinių sąjungų dalyvavimo rengiant pasiūlymą, 2018 m. jis taip pat galiausiai buvo atsiimtas.

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

Parlamentui visada pavykdavo iš dalies pakeisti teisės aktus, pvz., ginant darbuotojų dalyvavimą bendrovėse arba siekiant pažangos įvairių formų Europos bendrovių kūrimo srityje, kad būtų skatinama įmonių tarpvalstybinė veikla. 2007 m. vasario mėn. Parlamentas paprašė Komisijos pateikti pasiūlymą dėl Europos privačiosios bendrovės, pritaikytos MVĮ poreikiams, ir pasirengti Europos bendrovės statuto peržiūrai, siekiant supaprastinti tokių bendrovių steigimo procedūras. Po to, kai du pasiūlymai dėl reglamentų dėl Europos asociacijos ir dėl Europos savidraudos įmonės buvo atsiimti, Parlamentas paragino Komisiją iš naujo imtis šių projektų. Galiausiai, 2023 m. rugsėjo 5 d. Komisija priėmė [pasiūlymą dėl Europos tarpvalstybinių asociacijų](#). Direktyvos projektu bus pagerintas vidaus rinkos veikimas pašalinant teises ir administracines kliūtis. Taip bus sukurtos vienodos sąlygos ne pelno asociacijoms ES, norinčioms veikti daugiau nei vienoje valstybėje narėje. 2024 m. kovo 13 d. Parlamentas per pirmąjį svarstymą [patvirtino](#) pasiūlymą su keliais pakeitimais, kuriais reikalaujama geriau apsaugoti kreditorių interesus ir reglamentuoti esamų ne pelno subjektų susijungimą.

Parlamentas taip pat ragino parengti tinkamą teisinę bazę, reglamentuojančią fondus. 2012 m. vasario 8 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl Europos fondo (Fundatio Europaea) statuto, kad tokioms organizacijoms būtų lengviau dirbti visuomenės labui bet kurioje ES valstybėje.

[2012 m. birželio 14 d. rezoliucijoje dėl Europos bendrovių teisės ateities](#) Parlamentas laikėsi nuomonės, kad ES bendrovių formos, papildančios nacionalinėje teisėje numatytas formas, turi didžiulį potencialą ir turėtų būti dar labiau plėtojamos. Siekdamas spręsti konkrečių MVĮ poreikių klausimą, Parlamentas primygtinai ragino Komisiją dėti dar daugiau pastangų, kad būtų priimtas [privačiosios bendrovės statutas \(SPE\)](#). Atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą, 2013 m. vasario mėn. Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl atnaujintos ES įmonių socialinės atsakomybės strategijos. 2013 m. kovo 14 d. Parlamento rezoliucijoje dėl Europos savidraudos draugijos statuto Komisijai pateiktos rekomendacijos dėl šio statuto. Galiausiai Parlamentas ne kartą ragino parengti direktyvą dėl tarpvalstybinio bendrovių būstinių perkėlimo: įvairiose jo rezoliucijose ir klausimuose, į kuriuos atsakoma žodžiu, buvo apgailestaujama dėl to, kad šiuo metu nesama bendrų taisyklių, o tai kenkia bendrovių judumui ir, savo ruožtu, jų įsisteigimo laisvei^[3].

[Parlamento 2017 m. birželio 13 d. rezoliucijoje dėl tarpvalstybinio įmonių jungimosi ir skaidymo](#) dėmesys buvo atkreiptas į smulkiųjų akcininkų teises ir su kreditorių apsauga susijusias taisykles bei ilgai trunkančias sudėtingas procedūras, kurias būtina taikyti tarpvalstybinio skaidymo atveju. Taip pat Parlamentas ne kartą ragino parengti pasiūlymą dėl tarpvalstybinio buveinės perkėlimo (Keturioliktoji bendrovių teisės direktyva).

Parlamentas yra gavęs ne vieną peticiją, susijusią su ES bendrovių teisės ir tarpvalstybinių operacijų skaitmeninimu. Paprastai Peticijų komitetas prašo Komisijos suteikti atitinkamą informaciją arba pateikti savo nuomonę dėl peticijos pateikėjo iškeltų klausimų. (4.1.5.).

2017 m. gegužės mėn. Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl [ES e. valdžios veiksmų plano, kurioje ragino](#) Komisiją svarstyti daugiau būdų, kaip skatinti skaitmeninius sprendimus, susijusius su formalumais, atliekamais per visą bendrovės gyvavimo ciklą, ir akcentavo verslo registrų sujungimo svarbą. Parlamentas jau seniai atlieka mokslinius tyrimus, kuriuose raginama sudaryti palankesnes sąlygas skaitmeninei veiklai šioje srityje^[4].

2019 m. lapkričio mėn. buvo priimta [Direktyva \(ES\) 2019/2121](#), kuria iš dalies keičiamos Direktyvos (ES) 2017/1132 nuostatos, kiek tai susiję su vienos valstybės ribas peržengiančiu pertvarkymu, jungimu ir skaidymu. Įskaitant papildomas akcinių bendrovių tarpvalstybinio sujungimo taisykles. Teisėkūros proceso metu [Parlamentas padarė esminių jos pakeitimų](#).

2019 m. liepos mėn. Parlamentas priėmė [Direktyvą \(ES\) 2019/1151](#), siekiant iš dalies pakeisti Direktyvos (ES) 2017/1132 nuostatas dėl skaitmeninių priemonių ir procesų

[3] Žr., pvz., [Parlamento 2007 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl Europos privačios bendrovės ir Keturioliktosios bendrovių teisės direktyvos dėl bendrovės būstinės perkėlimo](#) ir [2017 m. birželio 13 d. rezoliuciją dėl tarpvalstybinio įmonių susijungimo ir skaidymo](#).

[4] Godel, M. I. ir kt., [Reducing Costs and Barriers for Businesses in the Single Market](#), Vidaus politikos generalinio direktorato A teminis skyrius (ekonomikos ir mokslo politika), 2016 m. balandžio mėn.; van Veenstra, A. F. ir kt., [Ubiquitous Developments of the Digital Single Market](#), Vidaus politikos generalinio direktorato A teminis skyrius (ekonomikos ir mokslo politika), 2013 m. spalio mėn.

naudojimo bendrovių teisės srityje, kuri skirta įmonių steigimuisi elektroninėmis priemonėmis palengvinti ir internetinėms operacijoms per visą bendrovės gyvavimo ciklą skatinti. Nors internetinė registracija vidutiniškai atliekama dukart greičiau ir gali kainuoti net triskart pigiau nei registracija naudojant tradicinius popierinius formatus, įmonių internetinės registracijos procedūros taikomos dar ne visose valstybėse narėse. 2024 m. balandžio 24 d. Parlamentas priėmė [poziciją](#) dėl 2023 m. kovo 29 d. [pasiūlymo](#) toliau plėsti ir atnaujinti skaitmeninių priemonių ir procesų naudojimą bendrovių teisėje ir iš dalies pakeisti Direktyvą (ES) 2017/1132 (dabar laukiama Tarybos sprendimo).

2024 m. balandžio 24 d. per antrąją balandžio mėn. plenarinę sesiją Parlamentas priėmė [poziciją](#) dėl [pasiūlymo dėl Įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvos](#), į kurią įtraukta keletas pakeitimų, kuriais išplečiama jos taikymo sritis, kad į ataskaitų teikimo pareigas būtų įtraukti rizikos vertinimai ir užtikrinta, kad įmonės veiksmingai bendradarbiautų su suinteresuotaisiais subjektais. Šiuo teisės aktu įmonės bus įpareigosios nustatyti neigiamą savo ir savo verslo partnerių veiklos poveikį žmogaus teisėms ir aplinkai ir, prireikus, užkirsti jam kelią, jį panaikinti arba sušvelninti. Tai apima vaikų darbą, vergovę, išnaudojimą darbe, taršą, aplinkos būklės blogėjimą ir biologinės įvairovės nykimą.

Šią faktų suvestinę parengė Europos Parlamento Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminis skyrius.

[Udo Bux / Alexandru-George Moș / Mariusz Maciejewski](#)
05/2024